

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Auctarium. Sive Additiones Ad Viri Clarissimi Henr. Zoesii
J.V.D. Universum Jus Canonicum**

Geismar, Justus Moritz von

Coloniæ Agrippinæ, 1691

Ad tit. 2. de cohab. Cleric. & mulier.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62259)

rili, vel contra, tantum ex levitate, sine prava intentione, periculo scandali & libidinis, veniale est; aliàs mortale; nullum verò si ex necessitate. Busenb. lib. 2. tr. 3. cap. 2. dub. 5. art. 2.

Mulier quæ scit in se, vel in sui aspectu aliquem in particulari scandalizandum, mortaliter peccat, si datâ operâ ei se conspiciendam offerat, adeoque potest & debet non tantum publico, sed etiam sacro abstinere die Festo *se-mel atque iterum* ad peccatum illud evitandum. Id. ibid.

Mulier, quæ ex ornatu etiam conveniente statui suo probabiliter videt aliquem in particulari lapsurum mortaliter, tenetur ad *breve tempus* eum dimittere, vel talis conspectum fugere &c. Id. ibid. Ubi etiam quod peccent mortaliter, quæ denudatis uberibus incedunt, nisi consuetudo excuset à mortali.

In vestitu quoad Clericos observatur. 1. Ut honestus sit. 2. Ad usum loci, in quo vivitur, accommodatus. 3. Ut professioni paupertatis non repugnet, vel saltem quod omninò non recedat. *Constit. p. 6. cap. 2. n. 15.*

Regulas modestiæ pulcherrimas lege in *Regulis pag. 143.*

Vestis non sit virgata, id est: in qua diversi coloris virgæ ducantur; nec partita, seu dissecta. Busenb. lib. 4. c. 2. dub. 4.

Clerici à vestibus flaxis & pomposis, habitu inhonesto, & nimio ornatu debent se abstinere. Gonz. ad cap. *Clericis* 15. h. t.

Ad num. 11. in fin. adde: Prohibentur iis etiam Medicorum & Chirurgo-

rum artes, ubi opus incisione aut adustione, nisi erga pauperes, aut propinquos, aut in necessitate. Busenb. lib. 4. c. 2. dub. 4.

Si transgrediantur Clerici in recessis h. t. ait Navarra non esse mortale, si absit temeritas, contumacia, contemptus & scandalum. Nec refert, ait, quod sit excommunicandus, quia hæc poena est ferenda, quam non nisi contumax post monitionem incurrit. Alii dicunt mortale, maximè si habitum & tonsuram absque causâ notabili tempore non deferant. &c.

Ad num. 12. adde: Ludi theatrales etiam prætextu consuetudinis in Festivitatibus Domini nostri, aut Sanctorum ejus, fieri in Ecclesiis non debent. Gonz. ad cap. *cùm decorem* 12. h. t.

AD TIT. II.

De Cohabitatione Clericorum
& Mulierum.

Ad num. 1. in fine adde: Si Clericus domi suæ alat mulierem suspectam, etsi absit omne peccatum, & peccati periculum, facit scandalum aditum per accidens, quia interpretativè & indirectè tantum causatur alterius peccatum. Facit enim id, quod scit natum esse inducere alterum hinc & nunc ad peccatum. Scandalum verò aditum per se dicitur, quando directè intenditur alterius ruina, v. g. Si adulter alienâ sollicitet ad adulterandum. Scandalum verò dicitur peccatum occasionatum, præbens alteri occasionem ruinæ spiritualis ob dictum, vel factum, vel omis-

sum minus rectum. Scandalum autem passivum est ipsa ruina, seu peccatum, in quod labitur proximus occasione alterius. Quod dividitur in *datum*, quod oritur ex activo. Et in *acceptum*, quod oritur ex ipsius sumentis malitia. Quale erat Pharisæorum in Christum, unde & pharisæicum dicitur. Busenb. *lib. 2. tr. 3. c. 2. dub. 5. art. 1.* ubi plura.

Ad num. 2. in fin. adde: Clerici non debent secum in domo retinere mulierem suspectam de incontinentia, etiam si sit mater vel soror. Gonz. ad cap. *inhibendum* 1. h. t.

Clerici concubinarij per suspensionis, excommunicationis & depositionis beneficii pœnas cogendi sunt concubinas dimittere, eas autem abjurare compelli non debent. Gonz. ad cap. *si autem* 6. h. t.

AD TIT. III.

De Clericis conjugatis

Ad num. 3. in fin. Hinc Alexander VI. dispensavit cum Cæsare Diacono Cardinali, ut uxorem duceret, item cum Domino Antonio Lusitano Priore de Otrato Ordinis Militaris Sancti Joannis dispensatum fuit, qui & postea in Gallia nupsit, Item ad instantiam Philippi II. Regis Catholici cum Archiduce Alberto Diacono Cardinali, ut duceret uxorem Elisabetham Castellæ Infantem. Rursus Clemens VIII. dispensavit cum Roderico Entiquez Diacono & Archidiacono Matrili. Et Paulus V. cum Francisco Chacon Archidiacono Toleti, &

cum Lupo de Mendoza Subdiacono. Ita Franc. de Arauxo. *De Stat. Eccl. Tract. 2. q. 19. n. 29.* qui n. 30 tenet, non requiri ad hanc dispensationem causam publicam, sed sufficere privatam, imò dispensationem esse validam, licet causa non sit.

Ad num. 4. in fin. adde. Objici solet Can. volumus. 24. dist. 81. qui ait: Volumus ut Sacerdotes prohiberi debeant, ne cum mulieribus conversentur, excepta duntaxat matre, sorore, vel uxore, quæ castè regenda est. Intellege vel juxta priora tempora, vel de uxore, quæ senex & votum castitatis emisit, ut non sit periculum. Gl. Unde additur: quæ castè regenda est.

Objicit Can. *Presbyter* 9. dist. 28. qui habet: *Presbyter* si uxorem duxerit, ab Ordine suo illum deponi debere. Quod si fornicatus fuerit, vel adulterium commiserit, extra Ecclesiam abjici, & ad pœnitentiam inter laicos dirigi oportet. &c. Si uxorem duxerit de factò, non de jure.

Dices: ergò deberet gravius puniri, quàm fornicator, quod tamen non fit. Respondeo posse dici, quod gravius puniatur, quia depositio est vera pœna & perpetua, excommunicatio tantum medicinalis.

Resp. 2. Negando illatum. Quia non procedit argumentum in pœnali-bus. Ratio: quia prius non fit frequenter, sicut fornicatio. Sumptâ instantiâ à similitudinaria bigamia.

* * *
* *

AD